

Fakultet elektrotehnike i računarstva

Unska 3, Zagreb

Domaća zadaća iz nuklearnog inženjerstva

Proračun aktivnosti, sastava i ostatne topline gorivog elementa

Vedran Lanc

0036413537

Zagreb, siječanj 2009.

Zadatak 11:

Proračun izotopskog sastava, aktivnosti i ostatne topline za gorivni element AA-34

Pretpostavite da NE Krško radi u nominalnim uvjetima na punoj snazi od 1994 MW i da je trajanje izmjene goriva između svaka dva ciklusa 25 dana. Sadržaj metalnog urana u jezgri za 23 ciklus iznosi 49.15 t. Gorivni element AA-34 je kao svježi stavljen na početku 22 ciklusa izgaranja. Trajanje ciklusa 21 je bilo 529 EFPD (Effective Full Power Days) a trajanje ciklusa 22 je bilo 505 EFPD. Očekivano trajanje ciklusa 23 je 493 EFPD. Na kraju ciklusa 22 odgor navedenog gorivnog elementa je iznosio 23516 MWd/tU. Očekuje se da će na kraju ciklusa 23 gorivni element postići odgor od 45574 MWd/tU. Inicijalna masa uran metala u gorivnom elementu je 405.5 kg a obogaćenje je 4.95%.

Koristeći program origen 2.1 pokazati kako se mijenja masa izotopa U-235, U-238, Pu-239, Pu-240 i Pu-241 tijekom izgaranja.

Nakon što je reaktor zaustavljen na kraju 23 ciklusa pokazati kako se mijenja aktivnost i ostatna toplota aktivacijskih produkata, aktinida, fisijskih produkata i ukupna aktivnost odnosno ostatna toplota tijekom 25 dana nakon obustave s rezolucijom 6 sati. Gdje je to moguće rezultate prikažite i tablično i grafički. Prokomentirajte dobivene rezultate i opišite postupak pripreme ulaznih podataka.

Izrada ulazne datoteke

Promatran je gorivni element AA-34 tokom 22. i 23. ciklusa u NE Krško. Za svaki od tih ciklusa zadani su nam efektivni dani rada (EFPD) te odgor elemenata na kraju svakog ciklusa. Pomoću tih vrijednosti, te mase samog elementa računamo snagu

$$P = \frac{\text{odgor} \cdot \text{masa}[t]}{\text{EFPD}}$$

Nadalje cikluse trebamo podijeliti na određen broj dana, kako bi mogli bolje grafički analizirati situaciju. Odlučio sam se svaki ciklus podijeliti na točke, po 50 dana.

IRP	50.	18.883	1	2	4	2	END OF THIS STEP=	MWD/MTIHM
IRP	100.	18.883	2	3	4	0	END OF THIS STEP=	MWD/MTIHM
IRP	150.	18.883	3	4	4	0	END OF THIS STEP=	MWD/MTIHM

IRP računa odgor elementa u zadanim vremenskim točkama, pomoću izračunate. Uzima prethodno izračunatu vrijednost i njoj dodaje novo izračunatu te sprema u slijedeći registar. U prvom retku se računa odgor elementa nakon 50 dana, uzima se vrijednost iz registra 1 i novu vrijednost se sprema u registar 2. Vrijednosti vremena su u danima, kao što je vidljivo iz šestog stupca u kojem je vrijednost 4. Nadalje, vrijeme je resetirano na početku, a svaki odgor nakon toga nastavlja brojati vrijeme na prethodnu vrijednost. Zato je u prvom koraku vrijednost 2 u sedmom stupcu, da resetira vrijeme, a nakon toga vrijednost 0, koja označava da se brojanje vremena nastavlja.

IRP	505.	18.883	10	11	4	0	END OF THIS STEP=	23516 MWD/MTIHM
DEC	530.		11	12	4	0	remont	21-22
OUT	12	1	-1	0				

Nakon što je odgorio prvi ciklus, slijedi nam 25 dana remonta, te u tom procesu koristimo naredbu "DEC" koja označava decay (radioaktivni raspad). Kako je u tom trenutku ispunjeno svih 12 registara, iste smo spremili u izlaznu datoteku.

Na isti način obavljen je i drugi ciklus odgora elementa. Nakon što je završio 23. ciklus reaktor je zaustavljen, te gorivni element izvađen. Zadano je u zadatku da proračunamo ostatnu toplinu u elementu te radioaktivnost u slijedećih 25 dana sa rezolucijom 6 sati.

IRP	1023.	18.143	9	10	4	0	END OF THIS STEP=	45574 MWD/MTIHM
OUT	10	1	-1	0				
DEC	6.		10	1	3	2		
DEC	12.		1	2	3	0		
DEC	18.		2	3	3	0		
DEC	24.		3	4	3	0		
DEC	30.		4	5	3	0		

S obzirom da je zadnji korak odgora završio sa registrom 10, vrijednosti registara od 1 do 10 spremljene su u izlaznu datoteku. Nakon toga resetiramo ponovo vrijeme (vrijednost 2 u stupcu 6) i kreće prirodni raspad sa koracima od 6 sati, zbog čega je vrijednost dimenzije vremena promijenjena u 3 (peti stupac).

Zadana vrijednost obogaćenja uranom ^{235}U unesena je u program na listu postojećih elemenata u gorivu. U tablici su elementi kalibrirani na koliko grama nekog elementa ima u toni goriva. Zadano nam je da je obogaćenje metalnog urana 4.950%, a metalni uran čine ^{234}U , ^{235}U , ^{236}U , ^{238}U . Dakle, masa ^{235}U u gramima na tonu goriva iznosi:

$$m(^{235}\text{U}) = 10^6 \cdot e = 10^6 \cdot 0.4950 = 49500$$

Udjeli urana ^{234}U i ^{236}U su konstantni za proračun. Potrebno je proračunati koliko je urana ^{238}U . Suma urana mora biti jedna tona, pa tako je masa urana ^{238}U jednaka

$$m(^{238}\text{U}) = 10^6 - m(^{235}\text{U}) - m(^{234}\text{U}) - m(^{236}\text{U}) = 10^6 - 49500 - 13 - 400 = 950087$$

Te je taj redak ispunjen kako je izračunat za svaki pojedini izotop.

2	922340	400.0	922350	49500	922380	950087	922360	13.0	FUEL	4.950%
---	--------	-------	--------	-------	--------	--------	--------	------	------	--------

Time je završena izrada ulazne datoteke NI.u5 za proračun. Cijela datoteka dana je na kraju ovoga dokumenta.

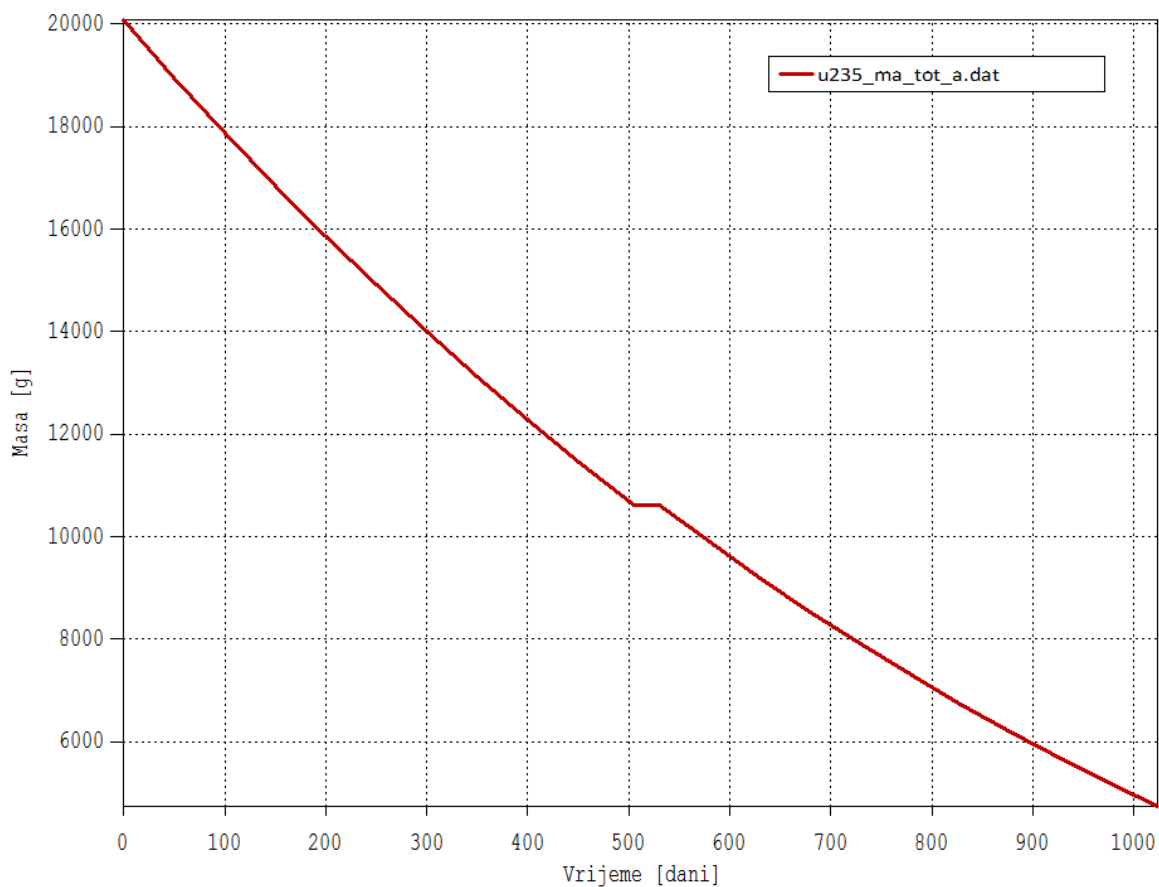
Pomoćna input datoteka za izvođenje programa

Pripremljena je ulazna datoteka input.inp kako bi olakšala provođenje programa kroz post_ori.exe u svim traženim situacijama. Datoteka sadrži sve vremenske točke potrebne za proračun, i parametre za odabir potrebnih vrijednosti (lokacija tape70.dat datoteke, odabir topline/mase/aktivnosti itd).

Rezultati proračuna

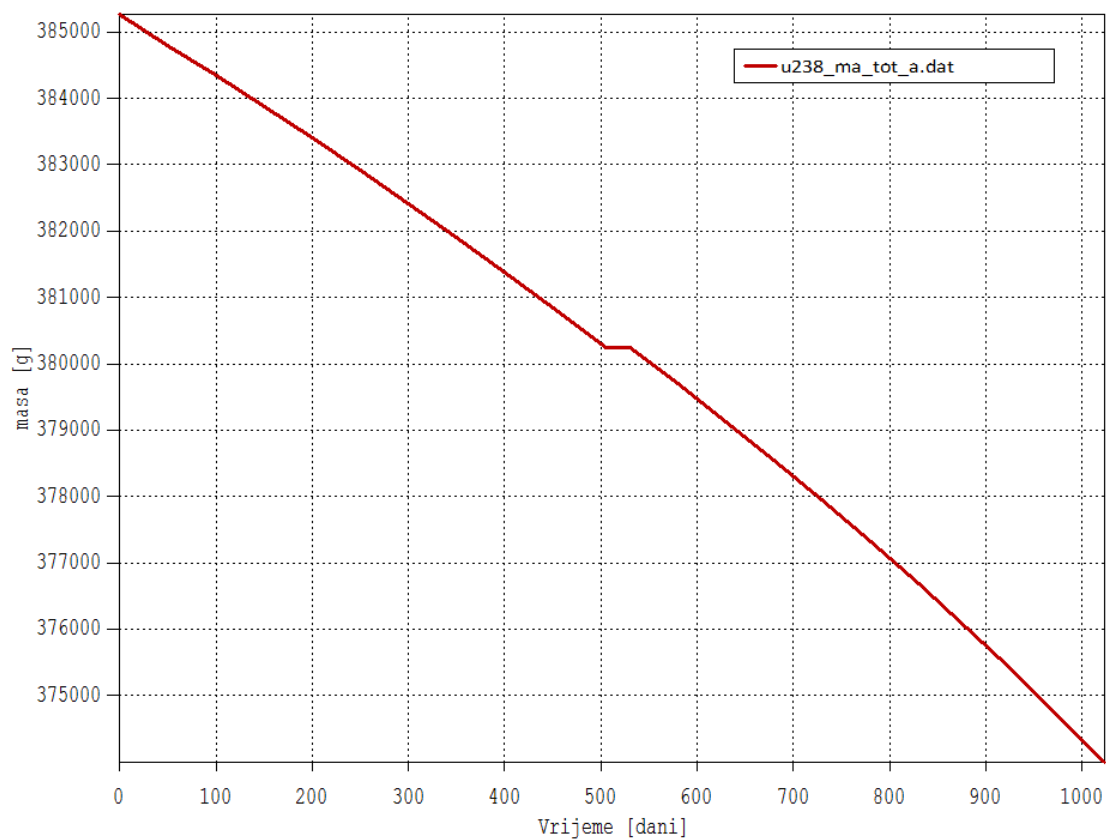
Rad reaktora

Tokom gorivnog ciklusa, mijenjaju se mase izotopa urana ^{235}U i ^{238}U , no nastaju i izotopi plutonija, ^{239}Pu , ^{240}Pu , ^{241}Pu . Na slici 1 prikazana je vremenska ovisnost mase urana ^{235}U tokom odgora. Slika 2 prikazuje masu urana ^{238}U prilikom odgora. Dok slika 3 prikazuje mase izotopa plutonija ^{239}Pu , ^{240}Pu , ^{241}Pu tokom odgora.

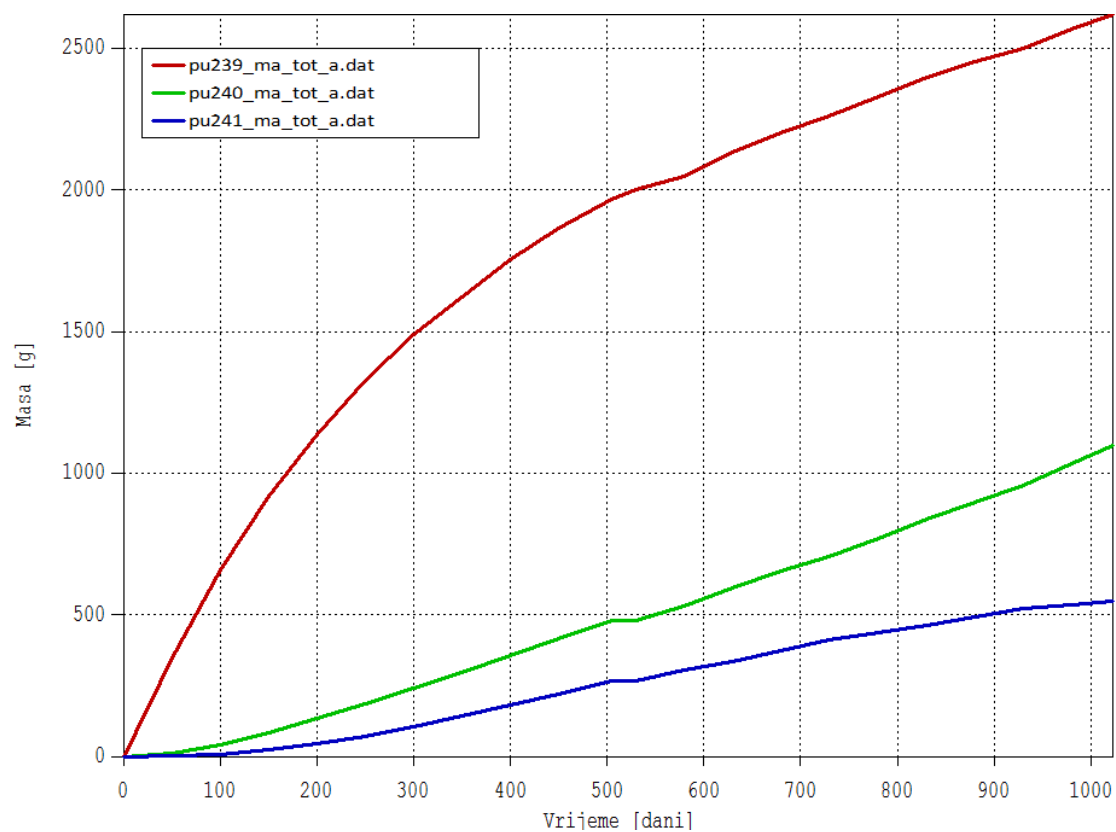

Slika 1: Masa urana ^{235}U u vremenu

Vidljiv je pad mase urana ^{235}U tokom gorivnog ciklusa, što i pokušavamo postići, iskoristiti taj uran za fisiju. Na krivulji je vidljiv i period stagnacije od 505. dana do 530. dana. Takva ovisnost se dogodila jer u tom periodu reaktor nije radio, te nije dolazilo do fisije u reaktoru pa tako ni potrošnje goriva. Slična anomalija vidljiva je i na ostalim grafovima u nastavku.

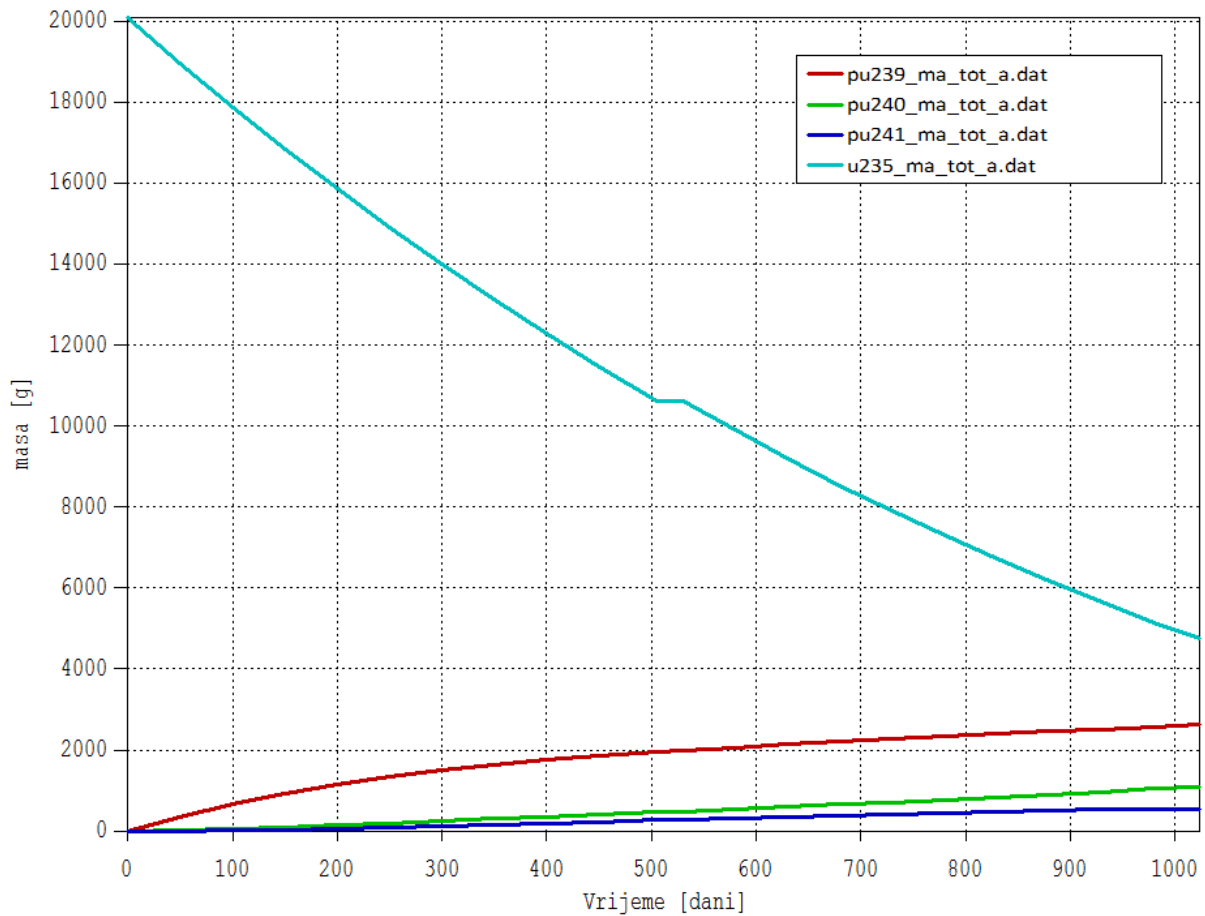

Slika 2 : Masa urana ^{238}U u vremenu

Slika 3: Masa plutonijevih izotopa ^{239}Pu , ^{240}Pu , ^{241}Pu u vremenu

Na slici 4 prikazane su mase fisilnih elemenata u našem gorivnom elementu u periodu rada reaktora.

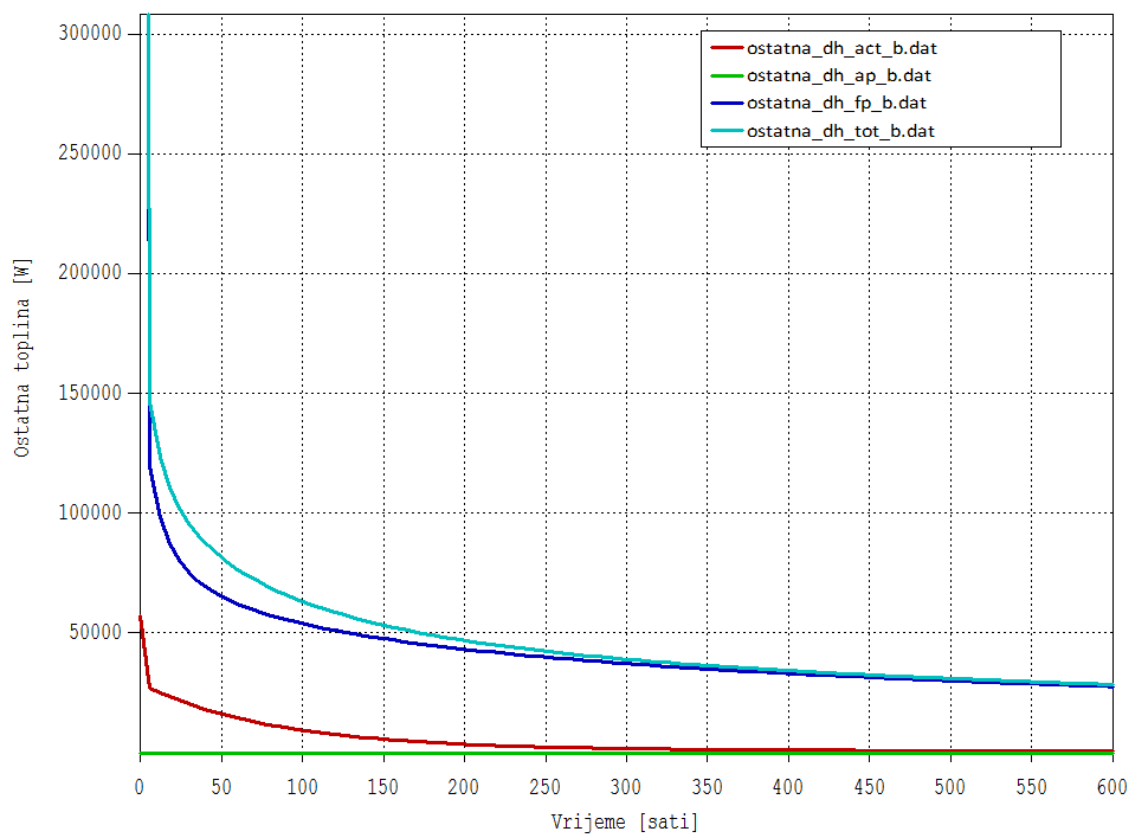

Slika 4: Mase ^{238}U , ^{239}Pu , ^{240}Pu , ^{241}Pu

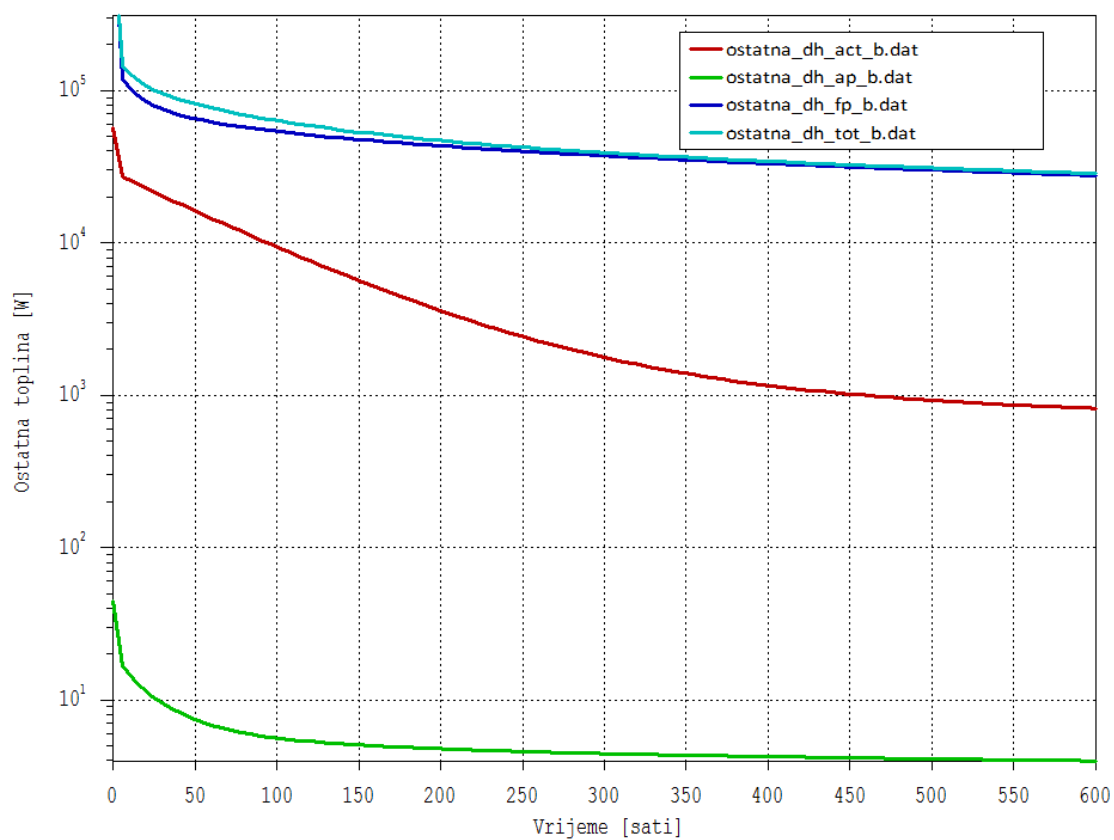
Nakon zaustavljanja reaktora

Nakon zaustavljanja reaktora promatramo ostatnu toplinu u gorivom elementu, te aktivnost elementa.

Na slici 5 prikazana je ostatna toplina gorivnog elementa u periodu od 25 dana nakon gašenja reaktora, u linearnoj te na slici 6 u logaritamskoj skali. Na slikama su prikazane ostatne topline aktivacijskih produkata, aktinida, fisijskih produkata i ukupna ostatna toplina. Ostatna toplina prikazuje nam koliko dugo moramo držati gorivi element pod hlađenjem, da ne bi došlo do pregrijavanja, nakon obustave rada u reaktoru.

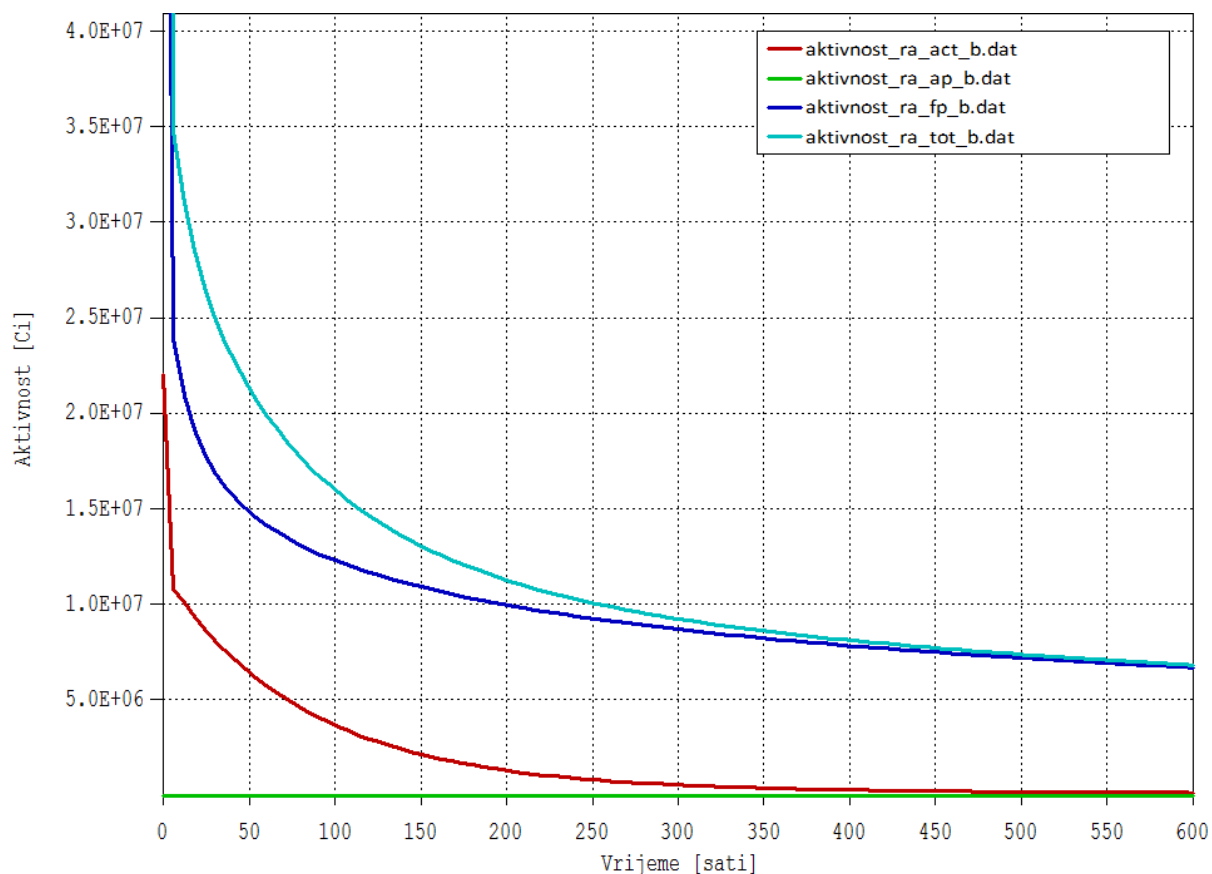
Slika 5 : Ostatna toplina aktivacijskih produkata, aktinida, fisijskih produkata i ukupna ostatna toplina , linearno mjerilo

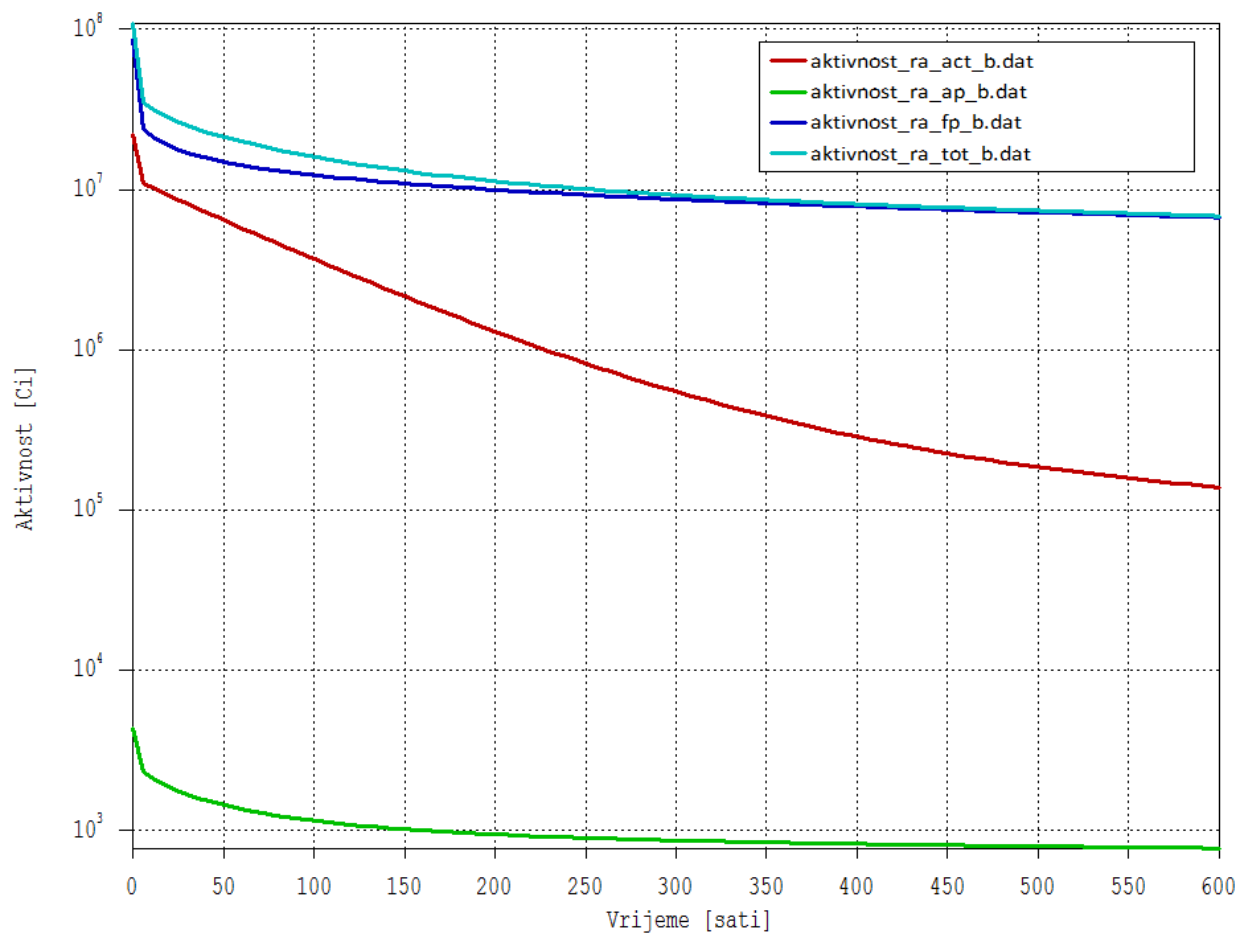
Slika 6 : Ostatna toplina aktivacijskih produkata, aktinida, fisijskih produkata i ukupna ostatna toplina, logaritamsko mjerilo

Na slikama 7 i 8 prikazane su aktivnosti aktivacijskih produkata, aktinida, fisijskih produkata i ukupna aktivnost u periodu od dvadeset i pet dana nakon obustave reaktora sa rezolucijom od šest sati. Primjećuje se slična ovisnost aktivnosti kao i ostatne topline, koja rapidno pada u prvih desetak sati nakon gašenja reaktora, nakon čega je u daljnjem laganom padu. Aktivnost je prikazana u kirijima.

Slika 7 : Aktivnost aktivacijskih produkata, aktinida, fisijskih produkata i ukupna aktivnost, linearno mjerilo

Slika 8 : Aktivnost aktivacijskih produkata, aktinida, fisijskih produkata i ukupna aktivnost, logaritamsko mjerilo

Ulazna *.u5 datoteka

U nastavku je dana kompletna input datoteka za origen.

```

-1
-1
-1
BAS      49.150 MTU (BATCHES FROM CYCLES 22 and 23) 121 FAs
TIT      TOTAL CORE INVENTORY AT EOC 17
CUT      5 1.0E-08 7 1.0E-05 -1
LIP      0 0 0
LIB      0 1 2 3 604 605 606 9 50 0 1 39
PHO      101 102 103 10
OPTL     2*8 3 8 3 8 3 8 3 15*8
OPTA     2*8 3 8 3 8 3 8 3 15*8
OPTF     2*8 3 8 3 8 3 8 3 15*8
RDA      READ 8A BATCH FUEL COMPOSITION (4.950% ENRICHMENT, 1 FAs)
INP      -1 1 -1 -1 1 1
TIT      8A BATCH IRRADIATION AND DECAY from cycle 21
MOV      -1 1 0 0.4055
HED      1
BUP
CHARGE

IRP 50.      18.883 1 2 4 2 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 100.     18.883 2 3 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 150.     18.883 3 4 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 200.     18.883 4 5 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 250.     18.883 5 6 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 300.     18.883 6 7 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 350.     18.883 7 8 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 400.     18.883 8 9 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 450.     18.883 9 10 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 505.     18.883 10 11 4 0 END OF THIS STEP= 23516 MWD/MTIHM

DEC 530.     11 12 4 0 remont 21-22
OUT 12 1 -1 0

IRP 580.     18.143 12 1 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 630.     18.143 1 2 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 680.     18.143 2 3 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 730.     18.143 3 4 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 780.     18.143 4 5 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 830.     18.143 5 6 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 880.     18.143 6 7 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 930.     18.143 7 8 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 980.     18.143 8 9 4 0 END OF THIS STEP= MWD/MTIHM
IRP 1023.    18.143 9 10 4 0 END OF THIS STEP= 45574 MWD/MTIHM

OUT 10 1 -1 0
DEC 6.       10 1 3 2

```

DEC	12.				1	2	3	0
DEC	18.				2	3	3	0
DEC	24.				3	4	3	0
DEC	30.				4	5	3	0
DEC	36.				5	6	3	0
DEC	42.				6	7	3	0
DEC	48.				7	8	3	0
DEC	54.				8	9	3	0
DEC	60.				9	10	3	0
DEC	66.				10	11	3	0
DEC	72.				11	12	3	0
OUT	12	1	-1	0				
DEC	78.				12	1	3	0
DEC	84.				1	2	3	0
DEC	90.				2	3	3	0
DEC	96.				3	4	3	0
DEC	102.				4	5	3	0
DEC	108.				5	6	3	0
DEC	114.				6	7	3	0
DEC	120.				7	8	3	0
DEC	126.				8	9	3	0
DEC	132.				9	10	3	0
DEC	138.				10	11	3	0
DEC	144.				11	12	3	0
OUT	12	1	-1	0				
DEC	150.				12	1	3	0
DEC	156.				1	2	3	0
DEC	162.				2	3	3	0
DEC	168.				3	4	3	0
DEC	174.				4	5	3	0
DEC	180.				5	6	3	0
DEC	186.				6	7	3	0
DEC	192.				7	8	3	0
DEC	198.				8	9	3	0
DEC	204.				9	10	3	0
DEC	210.				10	11	3	0
DEC	216.				11	12	3	0
OUT	12	1	-1	0				
DEC	222.				12	1	3	0
DEC	228.				1	2	3	0
DEC	234.				2	3	3	0
DEC	240.				3	4	3	0
DEC	246.				4	5	3	0
DEC	252.				5	6	3	0
DEC	258.				6	7	3	0
DEC	264.				7	8	3	0
DEC	270.				8	9	3	0
DEC	276.				9	10	3	0
DEC	282.				10	11	3	0
DEC	288.				11	12	3	0
OUT	12	1	-1	0				
DEC	294.				12	1	3	0
DEC	300.				1	2	3	0
DEC	306.				2	3	3	0

```

DEC 312.      3  4  3 0
DEC 318.      4  5  3 0
DEC 324.      5  6  3 0
DEC 330.      6  7  3 0
DEC 336.      7  8  3 0
DEC 342.      8  9  3 0
DEC 348.      9 10  3 0
DEC 354.     10 11  3 0
DEC 360.     11 12  3 0
OUT 12  1  -1  0
DEC 366.     12  1  3 0
DEC 372.      1  2  3 0
DEC 378.      2  3  3 0
DEC 384.      3  4  3 0
DEC 390.      4  5  3 0
DEC 396.      5  6  3 0
DEC 402.      6  7  3 0
DEC 408.      7  8  3 0
DEC 414.      8  9  3 0
DEC 420.      9 10  3 0
DEC 426.     10 11  3 0
DEC 432.     11 12  3 0
OUT 12  1  -1  0
DEC 438.     12  1  3 0
DEC 444.      1  2  3 0
DEC 450.      2  3  3 0
DEC 456.      3  4  3 0
DEC 462.      4  5  3 0
DEC 468.      5  6  3 0
DEC 474.      6  7  3 0
DEC 480.      7  8  3 0
DEC 486.      8  9  3 0
DEC 492.      9 10  3 0
DEC 498.     10 11  3 0
DEC 504.     11 12  3 0
OUT 12  1  -1  0
DEC 510.     12  1  3 0
DEC 516.      1  2  3 0
DEC 522.      2  3  3 0
DEC 528.      3  4  3 0
DEC 534.      4  5  3 0
DEC 540.      5  6  3 0
DEC 546.      6  7  3 0
DEC 552.      7  8  3 0
DEC 558.      8  9  3 0
DEC 564.      9 10  3 0
DEC 570.     10 11  3 0
DEC 576.     11 12  3 0
OUT 12  1  -1  0
DEC 582.     12  1  3 0
DEC 588.      1  2  3 0
DEC 594.      2  3  3 0
DEC 600.      3  4  3 0
OUT  4  1  -1  0

```

END									
2	922340	400.0	922350	49500	922380	950087	922360	13.0	FUEL 4.950%
8a									
4	030000	1.0	050000	1.0	060000	89.4	070000	25.0	FUEL IMPU
4	080000	134454.	090000	10.7	110000	15.0	120000	2.0	FUEL IMPU
4	130000	16.7	140000	12.1	150000	35.0	170000	5.3	FUEL IMPU
4	200000	2.0	220000	1.0	230000	3.0	240000	4.0	FUEL IMPU
4	250000	1.7	260000	18.0	270000	1.0	280000	24.0	FUEL IMPU
4	290000	1.0	300000	40.3	420000	10.0	470000	0.1	FUEL IMPU
4	480000	25.0	490000	2.0	500000	4.0	640000	2.5	FUEL IMPU
4	740000	2.0	820000	1.0	830000	0.4	0	0.0	FUEL IMPU
0									